

The integral nature of the professional outlook formation of the hairdresser-designer is based on the theory and practice of disciplines which are taught on a speciality, that form the culture of the person (philosophical, scientific, technical, aesthetic etc) on the one hand, and productive with another. This connection can be argued that the most practical and theoretical significance of the disciplines are the basis of design to shape the world of hairdresser-fashion designer. System approach in teaching special disciplines are essential tools in education of a creative personality.

Modern hairdresser-designer is like a human images maker in terms of improving his own personality, understanding of the methods of advanced materials and technologies usage. Products of design of hairdresser – designer aimed at harmonization of the person identity to satisfy human needs.

Key words: design, art hairstyle, formation, designer's outlook, creativity.

Стаття надійшла до редакції 22.01.2014 р.

Прийнято до друку 28.03.2014 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Караман О. Л.

УДК 378.011.3-051:687.016-026.15

Н. М. Тарасюк

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МОДЕЛЬЄРІВ ОДЯГУ

Креативність розглядається, як: творчі інтелектуальні можливості (здатності) людини, які можуть проявлятися в мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності; здатність породжувати безліч різноманітних оригінальних ідей в нерегламентованих умовах діяльності; несвідомих до інтелекту функціях цілісної особистості, залежно від цілого комплексу її психологічних характеристик; дивергентного мислення, відмінною рисою якого є різноспрямованість і варіативність пошуку різних, однаковою мірою правильних рішень щодо однієї і тієї ж ситуації; здатність усвідомлювати проблеми і протиріччя, а також формулювати гіпотези щодо відсутніх елементів ситуацій; здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення.

У теоретичному плані проблема розвитку креативності ще не достатньо розкрита та знайшла відображення в небагатьох роботах науковців та педагогів (Т. Костогриза, А. Матюшкіна, Г. Селевко, А. Соловйова, Б. Теплова, С. Фролова та ін.). Ці автори розкривають сутність креативності, її види і форми, критерії креативності, підстави креативності, визначають роль та функції розвитку креативної діяльності у загальній системі підготовки спеціалістів модельєрів одягу.

У якості критеріїв креативності розглядається комплекс певних властивостей інтелектуальної діяльності: швидкість (кількість ідей, що виникають в одиницю часу); оригінальність (здатність виробляти «рідкісні» ідеї, що відрізняються від загальноприйнятих, типових відповідей); сприйнятливість (чутливість до незвичайних деталей, суперечностей і невизначеності, а також готовність гнучко і швидко переключатися з однієї ідеї на іншу); метафоричність (готовність працювати у фантастичному контексті, схильність використовувати символічні асоціативні засоби для вираження своїх думок, а також уміння в простому бачити складне і в складному – просте) (Дж. Гілфорд).

Серед базових підстав креативності вчені виділили задатки, поріг реагування та пізнавальні потреби. Креативність, обумовлена впливом природних факторів, проявляється у діяльності, яка здійснюється швидше, а її результати – реальні (матеріальні) та художньо-духовні продукти – якісніше, оригінальніше (А. Матюшкін).

Креативність у своєму розвитку визначається способом життя і змінюється зі зміною діяльності, у тому числі і професійною. Головною ознакою значущою для розвитку у модельєрів креативної діяльності є те, що вона виконується з натхненням і носить не репродуктивний, а творчий характер; ведеться на підвищеному рівні труднощі і спирається на ті здібності, які ще не повністю сформувалися; супроводжується об'єктивною емоційною самооцінкою недоліків, допущених помилок і успіхів (Б. Теплов).

Креативність модельєра – особистісний ресурс формування професійної компетентності фахівця, що розвивається на основі індивідуально-особистісних і соціальних передумов в навчально-професійній, і самоосвітній діяльності та забезпечує успішність професійного творчого розвитку.

Метою статі є визначення типології рівнів креативності, необхідних умов, які забезпечують рівні розвитку креативності майбутніх фахівців, та принципів розвитку креативності майбутніх модельєрів одягу.

Розглядаючи модель розвитку креативності студентів – майбутніх модельєрів костюма, ми аналізували не тільки динаміку освоєння студентами етапів творчої діяльності від моменту зіткнення з ситуацією, що викликала емоційне переживання, до реалізації студентами своїх творчих здібностей і рефлексії отриманих результатів. Було важливо визначити рівень прояву креативності на кожному етапі.

Типологія рівнів креативності:

I рівень – низький – готовність вирішувати типові професійні завдання («наслідування стилю, копіювання технології виготовлення костюма»);

II рівень – середній – готовність вирішувати нетипові професійні завдання («наслідування стилю з використанням елементів нетипових прийомів і технологій виготовлення костюма»);

III рівень – високий – готовність вирішувати складні професійні завдання («творчість на основі оригінальної авторської ідеї і з використанням нетипових прийомів і технологій виготовлення костюма»).

Для творчої діяльності, у якій розвивається креативність, необхідні умови забезпечують переживання і потрясіння, гострота проблеми і труднощі (непіддатливість) виконання, свобода вибору засобів її вирішення і час для «виношування» остаточного варіанту рішення, тобто, необхідна мотивація.

Принципи розвитку креативності:

Принцип особистісного цілепокладання. Розвиток креативності кожного студента у творчій діяльності відбувається на основі і з урахуванням його особистих цілей, як глибинної вродженої якості людини, що забезпечує продуктивну діяльність і самореалізацію. Цей гуманістичний принцип передбачає необхідність узгодженості усвідомлення цілей творчої роботи, як студентом, так і педагогом і проявляється в їх координованих діях на етапі вироблення цілей, відбору змісту, коректив процесу професійного навчання та освоєння способів вирішення творчих професійних завдань.

Принцип свободи вибору індивідуальної творчої траєкторії. Студент має право на власний вибір основних компонентів своєї діяльності: сенсу, цілей, завдань, засобів, темпу, форм, системи контролю та оцінки результатів. Творчість студентів можлива лише в умовах свободи вибору елементів творчої діяльності. Свобода творчого самовираження і вибору творчої траєкторії студента припускають організаційно-технологічну заданість методології його діяльності, в якій не тільки надається свобода вибору, а й відбувається освоєння необхідного діяльнісного інструментарію. Чим більше ступінь включення студентів в конструювання власної творчості, тим повніше виявляється індивідуальна творча самореалізація кожного як самоцінної особистості, відповідальної за власну позицію у виборі. Роль педагога в цьому випадку зводиться до того, щоб оптимізувати вибір форм, засобів, методів навчання, що призводять до досягнення найвищих результатів при найбільш економних витратах сил і часу.

Принцип інтегративних основ змісту освіти та творчої діяльності. Основу змісту діяльності та освіти становлять фундаментальні метапредметні об'єкти і прийоми. Цей принцип виводить студентів на метапредметний рівень діяльності і враховує можливість суб'єктивного пізнання кожним сенсу одного і того ж об'єкта. Студентам дається право на споглядальний, інтуїтивний, нелогічний підхід до розуміння об'єкта і вираженню цього розуміння. Такий підхід забезпечує частоту прояви продуктів пізнання, що мають індивідуальні смислові або чуттєві наголоси. Цей принцип, що виявляється в єдності освітніх, виховних і розвиваючих результатів професійного навчання заснований на оптимальному поєднанні

традиційних академічних та інноваційних творчих видів навчальної діяльності.

Принцип первинності творчої діяльності студента. Створюване студентом особистісне прирощення випереджає вивчення освітніх стандартів. Цей принцип стверджує пріоритет внутрішнього розвитку студента перед засвоєнням зовнішньої здатності. Студент, якому дана можливість проявити себе в досліджуваному питанні перш, ніж він буде йому викладений в теорії, ширше розкриває свої потенційні можливості, створює творчий продукт, часом більш оригінальний, ніж загальноновизнане рішення даного питання.

Принцип продуктивності творчої діяльності. Головним орієнтиром творчої діяльності є приватне прирощення, що складається із зовнішніх і внутрішніх продуктів діяльності. Зовнішні – конкретний дизайнерський творчий продукт (річ), внутрішні – розвиток навичок і здібностей, особистісних якостей. Даний принцип реалізується через включення студентів у різноманітну за змістом і характером, постійно ускладнюючу діяльність, що забезпечує формування прагнення до професійної творчої діяльності, переростання навчання в професійний творчий саморозвиток і самоосвіту.

Принцип ситуативності творчості. Творчий процес будується на ситуаціях, що передбачають пошук їх вирішення створеного актуального протиріччя. Щоб організувати творчу діяльність студента, педагог створює або використовує виниклу педагогічну ситуацію. Її мета – створити творчу напруженість, викликати мотивацію та забезпечити творчу діяльність студента. Цей принцип заснований на використанні в управлінні процесом професійного навчання майбутнього фахівця природних механізмів розвитку готовності до творчої професійної діяльності.

Принцип обов'язкової рефлексії. Творчий процес супроводжується його, рефлексивним усвідомленням. Рефлексія – це формулювання студентом; власних висновків, усвідомлення способів діяльності, виявлення її смислових особливостей, виявлення зовнішніх (практичних) і; внутрішніх (особистісних) збільшень.

Принцип послідовності. Принцип заснований на виділенні шести послідовних етапів у процесі формування креативності майбутнього модельєра.

Принцип колективності. Принцип заснований на використанні колективних; групових форм роботи в якості – провідних методів організації навчального процесу.

Принцип професіоналізації: Принцип заснований на послідовному моделюванні в освітньому процесі цілісного: змісту та умов; професійної діяльності – спеціаліста – модельєра.

Циклічність процесів розвитку креативності полягає в тому, що після завершення дії всіх механізмів, перше – коли на етапі рефлексії

настає самооцінка досягнутого успіху в виконану роботу і усвідомлення протиріч і вихід на новий коло розвитку креативності.

Для переходу на нове коло, повинна бути забезпечена успішність, результатів власної діяльності. Тобто, результати повинні принести почуття задоволення.

Отже, модельєру одягу важливо бути не тільки транслятором наявного соціокультурного досвіду, а й піднятися до рівня «крієтора», що відкриває нові напрями в діяльності, і результатами своєї роботи забезпечує споживачеві користування продуктом, оригінальні естетичні та функціональні характеристики якого знаходяться на кордоні з «завтрішнім днем». Подальше наше дослідження буде присвячено розробці різноманітних форм навчальної та виробничої діяльності щодо формування і розвитку креативності у студентів – майбутніх модельєрів одягу.

Список використаної літератури

- 1. Костогрыз Т. В.** Формирование творческого стиля деятельности будущего конструктора-модельера средствами дизайнера : автореф. дисс. канд. пед. наук: 13.00.08 / Т. В. Костогрыз. – Екатеринбург, 2004. – 22 с.
- 2. Селевко Г. К.** Педагогические технологии авторских школ / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2005. – 124 с.
- 3. Соловьева А. В.** Формирование профессиональной компетентности будущих дизайнеров в негосударственных вузах: автореф. дисс. .... канд. пед. наук: 13.00.08. / А. В. Соловьева. – Магнитогорск, 2007. – 21 с.
- 4. Фролова С. В.** Формирование инженерно-технической компетенции будущего специалиста дизайнера : автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / С. В. Фролова. – Новгород, 2003. – 22 с.
- 5. Халюшова Г. А.** Развитие лингвистической креативности студента университета : автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Г. А. Халюшова. – Оренбург, 2005. – 20 с.

Тарасюк Н. М. Розвиток креативності майбутніх модельєрів одягу

У статті розкрито зміст поняття креативність як творчої інтелектуальної можливості (здатності) людини до самореалізації. Визначено, що для творчої діяльності, у якій розвивається креативність, необхідні умови як забезпечують рівні розвитку креативності майбутніх фахівців. Наведено принципи розвитку креативності, що впливають на компетенцію майбутніх фахівців. Акцентовано увагу на тому, що для переходу на нове коло, повинна бути забезпечена успішність результатів власної діяльності.

Ключові слова: креативність, творчий підхід, принципи розвитку, рівні, успішність фахівця, процеси розвитку.

Тарасюк Н. Н. Развитие креативности будущих модельеров одежды

В статье раскрыто содержание понятия креативность как творческой интеллектуальной возможности (способности) человека к самореализации. Определено, что для творческой деятельности, в которой развивается креативность, необходимые условия которые обеспечивают уровни развития креативности будущих специалистов. Приведены принципы развития креативности, влияющие на компетенцию будущих специалистов. Акцентируется внимание на том, что для перехода на новый круг, должна быть обеспечена успешность результатов собственной деятельности.

Ключевые слова: креативность, творческий подход, принципы развития, уровни, успешность специалиста, процессы развития.

Tarasyuk N. M. The Development of Creativity of Future Fashion Designers

The article deals with the meaning of creativity as a creative intellectual possibility of person to self-fulfillment. It is determined that creative activity where creativity is developed needs conditions which ensure the levels of creativity of future specialists. The article presents the principles of creativity which influence on the competence of future specialists. The attention is focused on the fact that the progress of results of their own activities must be provided for the transition to the new range.

Creativity of fashion designer – personal resource forming of professional competence of the expert. For creative activity, which develops creativity, provide the necessary conditions and experiences shocks, visual problems and difficulties (incompliance) implementation, freedom of choice of means for its solution and the time for the «gestation» of the final decision, that is, motivation that you need. So fashion designer clothing is important not only be a translator available socio-cultural experience, but also rise to the level of «creator» that opens up new directions in the activities and results of their work provides consumer using of the product, original aesthetic and functional characteristics of which are on the border with «tomorrow».

Key words: creativity, the creative approach, the principles of development, levels, the progress of specialist, the process of development.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2014 р.

Прийнято до друку 28.03.2014 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Караман О. Л.